

Sign. Niels Nielsen paa Marselisborg frem kom for retten paa Christen Christensen Snediker i Brabrand hans datter Maren Christensdatter hendes vegne, og producerede een af dennem høyt ærede ret udsted stefning af dato 25 april sidst huilken med sin for kyndelses paa skrift hand begierende for retten maatte læses paa skrifues og til tings vindes begyndelse protocollaris, dend ind stefnte Jens Rasmussen af Snastrup vahr persohnlig for retten til stede, og erklerede at hand indted saa vit stefningen angaar hafr imod sigge, huor nest blev frem stilled at vidne Lauridz Andersen af Yderup, som vandt med opragte fingre og æed efter loven, at vidnet vahr bestilt af Maren Christensdatters forældre i Brabrand, at hand skulle hændte tuende tønder øll i Aarhus som skulle bruges til de giæster der til Maren Christensdatters trolofuelse vahr indbuden deris tractement huilket vidnet og gjorde, og skeede det nogle dage før trolofuelsen med da vidnet vahr kommen ind i Christen Snedikers huus før hand skulle kiøre samme reyse, og datteren Maren Christensdatter fornam hvad hand skulde køre efter, da sagde Maren Christensdatter til hendes moder Karen Jensdatter udi vidnetz hos verelse og paa hør, at hun skulde ike lade øllet hente, ei heller kiære sig noget efter samme trolofuelse, eller der paa giøre nogen bekostning, thi Maren Christensdatter /: som hun self sagde /: hafde slet ingen lyst til at indgaa trolofuelse, huor paa moderen spurte hende, om hun ville giøre hines forældre dend haardhed og ike fuld byrde et ægteskab som de ville hafue hende til, da svarede Maren Christensdatter kunde hendes forældre ikke lide hinde hiemme saa vilde hun langt hellere drage ud og tienne for sit brød end indgaa et ægteskab, der paa moderen strax toeg en kiep og forbedte ord skyld ville slaget datteren, men vidnet gik imellem og forhindrede at Maren Christensdatter dend gang ingen hug fik af kiepen, men moderen gaf hende da øre figen for samme aarsag med hines haand og datteren der af græd, og vidnet doeg efter moderens befalling hendte om meldte 2de td. øll, vider viste vidnet ike og blev der for af begge parter fra retten demiterit. Der nest at vidne fremstoed Anne Andersdatter nu verinde i Harlef til Jens Huikiærs, men af vigte sommer vahr hun i Brabrand, som vandt med op ragte fingre og æed efter loven, at vidnet afvigte sommer noget før bemt. trolofuelse skeede, var udi Christen Christensens huus i Brabrand, da hørte vidnet at bemt. Christen Christensens hustrue og datter talte om for bemt. trolofuelse, men datteren sagde, hun vilde ike hafue det trolofuelse, ike heller nogen tid ville hun hafue Jens Rasmussen i Snastrup til ægte, saa saae vidnet at moderen der paa sloeg datteren trei øre figer og sagde hun skulle hafue ham, men datteren gred meget der ofuer imidler tid ind kom pigens fader bemt. Christen Snedker, og sagde til datteren der som hun ike ville indgaa bemt. ægte skab saa skulle hun aldrig faa got af hannem, nembl. hines fader, og da Maren Christensdatter saaledis af hendis forældre blev tracterit og til talt, tauf hun stille og græd, doeg hørte vidnet at hun maatte sigge ja før ind forældrene ville slippe hende, siden ved vidnet at Maren Christensdatter blev meget siug, maatte et fjerding aar om trændt stedze holde sengen, ja vahr saa hæftig svag at hun imidlertid af sogne præsten i salligheds sag blev betiennet og saaleedes vahr at ingen lif hos hinde tit og ofte vahr at for vendte, særdelis naar Maren Christensdatter hørde at nogen nafnede Jens Rasmussen af Snastrup hans nafne eller talte om ægte skab med ham, thi naar det skeede, da besvimeede Maren Christensdatter strax og ofte i slig besvimelse og daanelse vahr saa lenge borte at ingen viste andet end hun gandske vahr død, saa de end nogle gange vahr ferdige at tage hinde af sengen og legge hinde liig paa bordet, huilket vidnet og mange folk baade hørte og saae, saa efterdi huerken Jens Rasmussen som er ved retten til stede, eller citanten hafde noget vider vidnet at til spørge blev hand fra retten demiterit. Viider frem kom at vidne Anne Lispeth Jensdatter af Vælling, som vandt med op ragte fingre og æed efter loven, at forgangen sommer 1728 da kom vidnet ind i Christen Snedikers huus i Brabrand da hørte videt at moderen Karen Jensdatter sagde til hendis datter iblandt andet, og talte om datterens giftemaal, og som datteren vahr hines moder der med imod, hørte vidnet at moderen sagde, du skal min siæl sallighed hafue ham, ellers skal du aldrig faa got af enten din fader eller mig, hand er en goed

erlig mand og vi kand ike sige ham andet paa end got, og med det samme slog moderen datteren end deel øre figner da datteren græd bitterlig og sagde før hun vilde indgaa det ægte skab, saa ville hun før gaa i hafuet og druken sig, men moderen sagde end da, joe hun skulle hafue ham, vider viste vidnet ike huor før hun fra retten blef demiterit, yder meere frem kom at vidne Rasmus Mikelsen af Brabrand, som i lige soren æed, vandt at hand en gang efter Mikkelsdag sidst afvigte vahr udi om vunden Christen Snedikers huus i Brabrand, da hørte vidnet at det kom i talle om brøllup som Maren Christensdatter skulle hafue med Jens Rasmussen af Snastrup, der til svarede Maren Christensdatter det skulle aldrig ske med hendes villie, og om di end med vider nød og tvang endelig ville hafve det fuld byrdet, og det intet andet maatte vere en huer endelig skulle der hen til Snastrup, saa skulle det vare lenge, thi før hun enten ville vere eller blifue der, saa ville hun før gaa i aen at ombringe sig self, og ved det samme saae hun meget bedrøfuet og jammerfuld ud, og det skeede efter at Maren Christensdatter vahr kommen op af forrige om vunden stoere svaghed, der paa sagde vidnet til Maren Christensdatter at hun ikke maatte saa sigge eller hafue saadanne tanker, men hun svarede der til, at det blef aldrig got om hun kom der, vidned for klarede end viider, at hand tit og ofte var i Christen Snedkers huus i om vunden tid da Maren Christensdatter vahr siug, da ved hand at hun vahr meget siug og blef beræt lige som til døden og hafde vidnet og saa hørt og seet at Maren Christensdatter under tiden i samme hinds svaghed kunde vere nogenleedes, ligge og snake og talle med folk om et og andet, indtil hun hørte nogen næfne eller talte om Jens Rasmussen i Snastrup, eller hendes gifte maal med ham, thi naar det skeede besvimelede hun strax og der i kunde vere lenge borte, og som Jens Rasmussen erklærede at hand ei hafde vidnet noget at til spørge, ike heller citanten, saa blef hand fra retten demiterit. Der nest at vidne frem stod Peder Lasen af True, som vandt med op ragte fingre og æed efter loven, at først i vinter da var vidnet i Brabrand i Christen Snedkers huus da talte Christen Snedker med vidnet om, at hand kunde ike faa sin datter Maren til at fuld byrde ægteskab med Jens Rasmussen i Snastrup, bad vidnet derfor at hand vilde talle med hinde der om, og for søge om hand ike kunde ofver talle hinde der til, huilket vidnet og gjorde sin flid til men Maren Christensdatter svarede plat nej hun ville slet inted i ægte skab imod Jens Rasmussen, men det vahr hinde saa haardt imod at før hun det ville ind gaae, saa ville hun før gjøre noget andet, da sagde Christen Snedker der paa til sin datter, der som hun ike ville ind gaae bemeldte ægte skab, saa ville hand aldrig gjøre hinde got i hans dage, der efter Maren Christensdatter gik hen i dend anden stue og ike meere blef talt til hinde der om dend tid. Og blef hand paa lige maader som nest forige vidner fra retten demiterit, endelig frem kom for retten efter indstefning bemeldte Christen Snedker i Brabrand, som er bød sit vidne efter loven i denne sag at aflegge, men blef af retten til holdt samme, først protocollen at lade til høre til nærmere efter tanke enten hans ud siggende som een for klaring, eller et vidnes byrd bør ansees ved fuldmægtigen og saa lenge loed dette forblifue, og vahr da hans ud siggende nu her for retten. Saaledis først kand hand ike nægte eller fra gaa, at huis de nu her i dag førte vidner hafuer for klared at hand for sin persohn skal hafue trued hans datter der med, at hun ike ville indgaa for om vunden egte skab ville hand aldrig gjøre hinde got, kand ei heller nægte at hans hustrue Karen Jensdatter joe og tit og ofte baade med trudzeller haarde ord hug og slag, hafuer vildet nød og tvungen hinds datter bemt. Maren Christensdatter til forn. ægteskabs fuldbýrdelse, men datteren har ieg ingen tid enten med goede eller onde, det villet beja uden da hun endelig maatte indgaa trolofuese, at Christen Christensen og hans hustrue ellers hafuer gjort sig saa stoer umage med deres datter for at drifve hende til samme ægteskab, for klarede Christen Snedker hafde veret aarsage, at hun til forn har veret til buden et skikkeligt ægteskab, det ville hun ike imod tage, huor i de da loed hinds egen villie, mens da nu dette med Jens Rasmussen i Snastrup hinde igien blef til buden, og de siuntes hand var en skikkeligt mand, hafde en god gaard i fæste og med sin biugning og besætning og saaledis i goed til stand saa de spurtes hun kunde der vere meget velfaren, efter hinds stand, der før hafde gierne ønsket hende der til at kunde for maaed, for at see hende saa vel forsiunnet imens de lefvede og kand gjøre hende

huad de efter forælderlig pligt i saa maade til kommer, huilket hverken de eller hun kand vide huor lenge Vor Herre vil lade continuere alt dette med meget meere for klarede Christen Snedker at de hafde fore holdt bemt. deris datter med formaaning hun skulle lyde dem og tage imod brødet som hinde vahr tilbuden, men da hun ike med det goede vilde lyde dem der udi har de brugt dend anden maade som om vonden er. I meening hun sig end da der til skulle lade sig beqvæmme, indtil hun faldt i bemeldte om vonden svaghed, og maatte holde hindes seng der ofver udi tolf samfulde ugger mindre een dag, og da de imidler tid maatte foreenne at Maren Christensdatter besvimede og faldt hen i daanelse saaledes som omvondet er, nesten huer gang der blef talt om ægteskab og de deres end og til forn hafde hørte hindes mange imod sigelser /: som hun end nu ved holder :/ maatte de særdelis fornemme at hun paa ingen maade bemeldte ægteskabs fuld byrdelse er at for maae samt de første deris for seelse med bemt. trang, og som hun har veret til forn i dend post med imod sigelse er hun endnu, saa at det er ingen tegn til hun nogen tid faar anden tanke der om end om vunden er, huor for hand nembl. Christen Snedker nu imod sin forige meening befinder at hun før vilde miste sit lif end indgaa bemeldte ægteskab, paa hvilket alt som Christen Snedker nu har forklaret, hand er bød sig at giøre sin æed saa vel huerken her for retten som ellers huor og naar fornøden giøre og paa æskes, det Niels Nielsen formanden retten nu imod toeg, siden sagen er af dend beskaffenhed at om end skiøndt den ike saa just kand sigges at angaae hans datters ære, saa doeg hendes trivarlig vel færd om ike hendes lif med, efter de første vidnes ind holdende for klaring, om huilke ting loven ud førilig tillader at de skal vidne der af ved, for ind førte Christen Christensen giorde for klaring om sin datter Maren Christensdatters ægteskab, staar til ved kommende dommers goede skiønsom hed hvor vit samme kand vallederei end vidre blef producent sogne presten fra Brabrand og Casted meenigheder vel ærværdige hr. Anders Gutfeld hans attest af dags dato huilken begierede læst paa skrefuen og acten til ført efter huilket alt som nu i dag i denne sag er ført. Niels Nielsen paa Maren Christensdatters vegne vahr tings vinde begierende som og blef udsted.

Den 1 august 1728 blev Maren trolovet meget mod sin vilje med Jens Rasmussen af Snastrup, men de blev aldrig copuleret, og den 29 december 1730 blev Maren trolovet med Niels Andersen af Sjelle. Maren blev således fri for at blive copuleret med Jens Rasmussen. Han havde været enke-mand i tre år, da hans første kone Kirsten Rasmusdatter Møller døde 1725. Normalt gik der kun kort tid før man blev gift igen. Mon han har haft et mindre pænt udseende eller en lille skavank?

Maren og hendes mand fik 6 børn, det først i 1731 og hendes moder Karen Jensdatter er med ved dåben, så Maren er blevet forenet med forældrene, men så sker der en tragedie 10 år senere:

Onsdag den 17 maj 1741 begravet Maren Christensdatter, Niels Andersens kone, som døde i svær barnsnød og blev ej forløst.

Der er skifte efter hende under Skanderborg Ryttergods den 27/2- 1742, fol. 235. Foruden enkemanden og 3 døtre er hendes fader med som formynder. Forældrene dør først som 82 årige i 1762 og 1763, da bor de stadig i Brabrand.

Jens Rasmussen finder sig også en ny og mere villig kone. Den 13 august 1730 bliver han copuleret med Kirsten Nielsdatter fra Bering, i Kolt sogn. Med hvem han får 6 børn, han dør 1754 i Snastrup.

Marselisborg Birketing nr. i.9. folio 87 a.

Vedhæftede papirer Jens Mørch i Hollum, Birchedommeren til Marselisborg Birketing gjør vitterligt, at Christen Christensen Smædehus ?? i Brabrand hans Datter Maren Christensdatter for mig hafver ladet andrage, huorledes hun imod sin Villie, af hindis forældre, bemeldte Christen Christensen og hans Hustru Karen Jensdatter, skal være Nød og Tvungen, baade med haarde Ord, Trusler. Hug og Slag, at lade sig trolofue til Jens Rasmussen af Snastrup, og som hun saa lidet nu som tilforn, in clinerer til nærmere Ægteskab med ditto Jens Rasmussen, finder hun sig høylig forarsaget at lade føre Vidnesbiurd og Beviisligheder, ey allene om bemelte hindis Forældres ubetænksomme Nød og Tvang til forskrefne Trolofuelse(i vendte af videre Ægteskabs Fuldbyrkelse). men end og om hindis ? derimod, for dennem og andre fremsatteog udviiste Modsigelse, samt hinde derofver paakommende store Svaghed og Elendighed, med ald dend Omgang, som baade før og efter Trolofuelsen er passerit, saavel mellem hindis Forældre og hinde, som dennem og bemelte Jens Rasmussen og hans paarørende. Thi gifues hermed med meerbemelte Jens Rasmussen i Snastrup lovlig Kald og Varsel at møde for Marselisborg Birketings Ret d. 10. og 17. Maÿ, attester, Beskrifuelser, Vidner og andre Vidnesbiurd at anhøre og Spørsmal at tilsvare, alt angaaende forskrefne Medfart og Omgang med alt hvis deraf kand dependere i tilbemelte Tider og Ting indstefner Maren Christensdatters Forældre, bemelte Christen Christensen og Karen Jensdatter af Brabrand, baade at paahøre, hvis dennem under Vidnernes Førelse kand anrøre, og at gifue deris sandfærdige og beædigede Vidnesbiurd og Forklaring over ald dend Omgang, som baade for og efter bemelte deris Datters Forlofuelse og Trolofuelse er passerit saavit dem des angaaende.

Maren Christensdatter, som d. 10. Sønd. efter Trin. 1728 blef trolofuen til en Enchemand Jens Rasmussen af Snastrup, kand jeg attestere om, at hun siden hindis Trolofuelse, ey har haft nogen fuldkommen Helbred, og er jeg blefuen kaldet op til hinde for at betiene hinde med Sacramenten i Huuset, da hun er faldet i Besvimmelse og Afmagt, der jeg talte om hendis Fæstemand, ellers kand jeg icke nægte, at jeg har jo hørt mange sige, at hendis Forældre hafde tvungen hende til dette Ægteskab, og Fæstemøen aldrig hafuer været der for. Men ald dette har jeg ej vaaren viidende forinden efter Trolofuelsen og ey før dend, dette er mit sandfærdige Vidne. som jeg vil være gæstændig huor og naar det forlanges og med min Æd bekræfte.

Saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige Ord.

Brabrand d. 10. Maj 1729.

Anders Hutfeld.